

տարանների գաղափարը մեզ մօտ չնորհիւ մի շարք արգելափակ պատճառների շատ դանդաղ է առաջ գնում և աւելի շուտ պատկանում է ապագային:

Արտաշէս Վանցեան

ՀՈՒՅՏԵՄԵՐԻ 13-Ի ՊԱՏՃԱՌՈՎ

Հայկական տպագրութեան 400-ամեակի տօնն աշններին փուշ դարձած մի խումբ մարդիկ, աւելի ճիշտ՝ մի խմբակ, ինչպէս այս տարւայ սկզբներում ահագին վայնասուն էին բարձրացրել և ջանում էին ամեն կերպ տապալել այդ մեծ տօնի կատարման խնդիրն, այնպէս էլ այժմ, ահա մի քանի օր է, արիւն քրտինք մտած, ցանկանում են այնպէս անել, որ յիշեալ տօնը եթէ կատարել էլ, կատարելի միմիայն անունով՝ որպէսզի իրենք իրենց նպատակին հասած լինեն:

Այն ժամանակ նրանք՝ չէին կամենում, որ այդ խոշոր տօնը կատարել այս տարի, մեր օրերում, այլ յետաձգում էին այն երեսուն-քառասուն տարով. իսկ այսօր՝ հանդէս են եկել նրանք և ինչ որ բացատրիկ, շտեմանք փութկոտութեամբ՝ ցանկանում են այդ տօնը կատարել այնպէս, որ ասպարէզի վրայ՝ ոչ մի արժանաւայել պատրաստութիւն չլինի տեսնած:

Տարւայ սկզբում ժխտում էին այն բոլոր փաստերը, պատմական յիշատակներն ու բանասէրների վկայութիւնները, որոնք՝ զրականապէս հաստատում էին 400-ամեակի այս տարւան լրացումը, իսկ այսօր, ընդհանուր համակրանք վայելող այդ տօնի կատարման համար յանձնաժողով ընտրող ժողովրդին, հաստատութիւններին, հիմնարկութիւնների ներկայացուցիչներին են արհամարում և նրանց քէն անարժան գտնում:

Անցեալում էջմիածինն, էջմիածնացիներին ու էջմիածնականներին էին վատաբանում, այլ և զանազան անվայելուչ սծականներով խայտառակում, ծաղր ու ծանակի առարկայ շինում, իսկ այսօր՝ մտած վերոյիշեալների փէշի տակ յայտարարում են, որ արտաքոյ էջմիածնի չիք փրկութիւն:

Այսօր՝ որովհետեւ էջմիածնի յանձնաժողովը, թիրևս անհեռատեսութեամբ, որոշել է տպագրութեան 400-ամեակի տօնը կատարել հոկտեմբերի 13-ին, և ոչ նոյեմբերի 26-ին, որը թիֆլիզի յանձնաժողովն է որոշել՝ բացւել են բերանները և աջ ու ձախ վատաբանում են թիֆլիզի Յանձնաժողովի կազմը նրա գործունէութիւնը, նրա օրինականութիւնն ու ձեռնբերէցութիւնը:

Ահա ձեզ մեր յիշած խմբակի ամբողջ պատկերը, նրա հոգեկան ամբողջ ֆիզիոնոմիան:

Նրանք գիտեն, որ հոկտեմբերի 13-ը շուտ է, շատ շուտ. նրանք գիտեն, որ այն տօնը, որի համար ամբողջ հայ ժողովուրդը պէտք է պատրաստի և ոչ թէ այս կամ այն խմբակցու-

թիւնները՝ անկարող են հասցնել, անկարող են պատուաւոր և վայելուչ դարձնել. գիտեն, որ հոկտեմբերի 13-ը այնքան մօտ է, որ մեր իրականութեան մէջ գոյութիւն ունեցող բոլոր կուտուրական, դպրոցական և այլ հիմնարկութիւնները հազիւ մինչև տարւայ վերջը մի բան անեն, գիտեն՝ և դարձեալ էջմիածնացիներին հետ թութակի պէս կրկնում են 13, 13-ը: Բանն այն չէ, որ ասի, հոկտեմբերի 13-ը, բանն այն է, որ ասի մատնացոյց տնէի թէ՛ 13-ի համար ինչ կայ արւած... Ի՞նչ շախապատրաստութեամբ և առհասարակ ինչ ու ինչ հրատարակութեամբ և ձեռնարկութեամբ է ասպարէզ բերում հոկտեմբերի 13-ին տպագրութեան 400-ամեակի տօնը:

Մեր իրականութեան մէջ տեղի ունեցող այս կամ այն անհատի յօրելեանը ձեզ օրինակ: Հօ քաջ դիտէք, թէ ճրպիսի շախապատրաստութեամբ և ձեռքան շուտ է սկսում այս կամ այն յօրելեանները կազմակերպչական գործը... Ի՞այց այս տօնի համար շտապում են և շտապում են զլուխները կորցրած... Ո՞վ է հաւատում որ տօնի նախանձախնդրութիւնն է նրանց ղեկավարողը:

Յ. Աղաբաբ

այնտեղ լողանալի ուղում ոտքը բարւում է, որ ւօտեան ժամի ժամի 8¹/₂-ին դուշի համար ջլէ: Բայց այս դ և երեսըրիչ էք ցնում են, ճիշտ բայց տասն ար մի կեղտոտ լաբ աննել:

Եւ մտածել, վարչութեան սս ժողովը «ամն նիստ» — ինչպէս նրա ծառայողն է: Ընդհանրապէս սեփականութիւն այդ խօսքի նեղ բանից կախւած առողջապահական հանքային ջրերը դրանից, ինչպէս անուղղակի ել հանդիսանում ք թեան համար: Հ ևս հիմք ունեցը բաղնիսատէրերը ցած բնական պ մասնաւոր շահա ձևերը չկիրառնն Ո՞ր...